

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

Література

1. Гармус Б. Уроки хімії. Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2022. 400 с.
2. Калинич К. Жіночі права в академічному світі (за романом Бонні Гармус “Уроки хімії”). Питання літературознавства. Чернівці : Вид-во Чернів. нац. ун-ту, 2024. № 109. С. 74–91. URL: <https://doi.org/10.31861/pytlit2024.109.074>

УДК 81'253:[81'276'373.72:791.242]-021.321

К.В. Заяць, студентка гр. 202-ФФ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Наук. керівник – викладач Н. В. Роменська

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ І СЛЕНГОВИХ ОДИНИЦЬ У НЕФОРМАЛЬНОМУ МОВЛЕННІ ПЕРСОНАЖІВ СЕРІАЛУ «НАДПРИРОДНЕ» З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ

У сучасному світі телевізійні шоу стали важливим елементом культурного обміну, впливаючи на мовлення та сприйняття мови у різних країнах. Один із таких серіалів, що здобув величезну популярність, – «Надприродне». Цей проект не лише захоплює глядачів інтригуючими сюжетами, а й відзначається багатством мовних засобів, зокрема неформальним мовленням, яке включає фразеологізми та сленг. Ми розглядаємо, як фразеологізми та сленгові вирази, що використовуються персонажами серіалу, відображають їхню особистість і соціальний контекст, а також проаналізуємо, як ці елементи адаптуються в українському перекладі.

Перша трансформація, яку ми розглянемо це – адаптація. Вона передбачає перехід від буквального перекладу до форм, зрозумілих і природних для культури цільової мови, з метою збереження комунікативного ефекту [1, с.73]. Наприклад, вираз «**We're gonna raise hell tonight**». Ідіоматичний вислів «raise hell» в англійській культурі означає «*влаштувати гамір*», «*спричинити безлад*», «*вести себе надзвичайно енергійно або бунтівно*». Дослівний переклад – «*Ми збираємося підняти пекло сьогодні вночі*» – в українській мові звучав би не лише штучно, а й міг би бути неправильно інтерпретованим, оскільки словосполучення «*підняти пекло*» в українській не є загальноновживаною фразеологією з аналогічним значенням. Для збереження емоційної

експресії й культурної відповідності перекладачі вдалися до адаптації, переформулювавши вислів як *«Влаштуємо справжнє пекло сьогодні вночі»*. Додавання прикметника *«справжнє»* посилює експресію вислову. Переклад фрази *«We're gonna raise hell tonight»* методом адаптації дозволив зберегти комунікативний намір оригіналу – передати передчуття бурхливої, яскравої події – та одночасно забезпечити природність і прийнятність вислову в українській мові.

Наступна трансформація – еквівалентний переклад, який полягає у використанні в мові перекладу сталих відповідників, які мають однакову функціональну й стилістичну роль. [1, с.84] Для прикладу візьмемо фразу – **«Cut to the chase, Dean»**, яка є американським ідіоматичним виразом, що означає *«перейти до суті»*, *«не витратити час на дрібниці»*. У прямому значенні слово *«chase»* означає *«гонитва»*, але у фразеологічному контексті воно набуває значення *«основної мети»* чи *«ключової частини процесу»*. Відтак, в оригінальному контексті це вираз, що закликає до швидкої і прямої дії без відволікань на неважливі деталі.

У процесі перекладу серіалу також застосовується модифікація, яка полягає в уточненні або зміні структури фрази з метою її більшої відповідності нормам цільової мови [1, с.89]. Розглянемо її на прикладі вислову **«Don't screw it up, Sammy»**, який українською звучить *«Не запори усе, Семмі»*. Такий підхід дав змогу зберегти як зміст, так і стилістичне забарвлення висловлювання. Вираз *«screw up»* є розмовним американським фразеологізмом зі значенням *«зіпсувати»*, а українське *«запороти»* – стилістично близький відповідник, що також має емоційно-знижену лексику.

Описовий переклад застосовується тоді, коли неможливо знайти прямий відповідник, і зміст виражається через пояснення або наближену фразу [1, с.91]. Розглянемо фразу **«Sam's totally geeking out over this lore»**, яка в українському варіанті передана як *«Сем повністю фанатіє від цієї легенди»*. Фразове дієслово *«geek out»* у сучасній англійській мові має розмовне забарвлення та позначає сильне захоплення чимось, особливо у сферах науки, міфології, технологій або елементів *«гік-культури»* – це стан, коли людина з ентузіазмом і надмірною цікавістю обговорює чи вивчає те, що її захоплює. Оскільки в українській мові немає сталого відповідника, що зберігав би природність вислову, перекладачі вдалися до описового перекладу. Переклад *«Сем повністю фанатіє від цієї легенди»* успішно зберігає комунікативну функцію оригіналу, його стильову характеристику і забезпечує адекватність сприйняття репліки.

Як бачимо, переклад неформального мовлення у серіалі *«Надприродне»* вимагає від перекладача не лише знання мови, а й глибокого розуміння культурних реалій. Використання адаптації, еквівалентів, модифікацій та описових перекладів демонструє, як можливо зберегти автентичність висловлювань, їхню емоційність та культурне

навантаження у перекладі. Це доводить, що якісний переклад – це завжди баланс між точністю і природністю.

Література:

1. Карабан В.І. Переклад наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.
2. Офіційний текст серіалу «Надприродне» (англійською мовою) [Електронний ресурс]. <http://www.tvsubtitles.net/episode-19-1.html>
3. Офіційні українські субтитри серіалу «Надприродне» [Електронний ресурс]. <https://www.opensubtitles.org/en/sssearch/sublanguageid-ukr/idmovie-1794>

УДК 811.112.2'42

*Т.В. Пешкова, к.філол.н, доцент
Р.Д. Єфименко, Студент групи 301ФФ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ У НІМЕЦЬКОМОВНОМУ ТЕКСТІ МУЗИЧНОГО ТВОРУ

Сучасні дослідження пісні зводяться до вивчення лексичних та структурних особливостей. Але на сьогодні таке вивчення є не актуальним. Ми пропонуємо дослідження музичного німецькомовного твору з точки зору комунікаційного процесу, якому притаманні власні джерела інформаційних контактів, особлива організація соціальних взаємовідносин, специфічне функціональне навантаження в суспільстві, своя морфологія, багаторазовий стиль спілкування мікросоціальних груп та інші характеристики. Лише такий підхід дозволяє визначити онтологічні підвалини комунікативних процесів у цій сфері.

Музичний твір розглядається не як універсальний, а як унікальний тип комунікаційного процесу. У ньому набагато сильніше, ніж в інших видах масової комунікації зливаються в єдине ціле змістовна та емоційна інформація. Інформаційний ряд подається через певні семантичні, експресивні чи художні образи, музичний твір завжди десь посередині між медійним повідомленням (фактологічним та змістовним) і створюваним у мистецтві художнім образом, де переважає емоційне сприйняття. Ці особливості, що впливають на формування цілком визначеного типу сприйняття світу і мислення, наближають світ музичного твору до світу міфу, поєднують свідомість «людини реальної» з міфологічною свідомістю.

Таким чином, у міфологізації та символізації концентрується чи не найцінніша грань креативу музичного твору: це найбільш виразний спосіб